

Xalq qəzeti

Xalqın qəzeti!

№ 204 (30608) 19 sentyabr 2024-cü il, cümə axşamı

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

1919-cu ildən çıxır Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi və qəzetin redaksiya heyəti

19–20 sentyabr antiterror əməliyyatı Qarabağda erməni separatizminə son qoydu

Xankəndi xuntasının iflası ilə Azərbaycanın suverenliyi bütün ölkədə bərpa edildi

2020-ci ilin sentyabr ayının 27-də başlanan Vətən müharibəsinin böyük Zəfərlə başa çatması nəticəsində Azərbaycan ərazilərinin 30 ilə yaxın davam edən işğalına son qoyuldu. Azərbaycan xalqının, dövlətinin və ordusunun dəmir yumruğa çevrilmiş birliyi nəticəsində Ermənistanın işğalçı ordusu məhv edildi. Düşmənin canlı qüvvəsinə və texniki təchizatına ağır zərbə vuruldu, işğalçıya və onun himayədarlarına layiq olduqları yer göstərildi.

Müəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında 44 gün davam edən Vətən müharibəsinin gedişində Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri işğal altında olan 300-ə yaxın məntəqəni azad etdi. Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi işğal altında qalmış Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarını isə hərbi əməliyyatlar aparılmadan azad etməyi öz öhdəsinə götürməli oldu. Amma Ermənistan hərbi-siyasi rəhbərliyinin Azərbaycan qarşısında öz üzərinə götürdüyü öhdəlik yalnız bundan ibarət deyildi. Üçtərəfli Bəyanata əsasən, Ermənistan tərəfinin icra etməli olduğu öhdəliklərdən biri də keçmiş Dağlıq Qarabağ ərazisində qalmış erməni hərbi qüvvələrinin tərksilah və ləğv edilməsi idi.

Lakin Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi üzərinə götürdüyü bu öhdəliyi yerinə yetirmədi. Nəticədə Rusiyanın müvəqqəti sülhəratma kontingentinin dayandığı ərazilərdə erməni hərbi qüvvələrinin silahsızlaşdırılması və bundan sonra da Qarabağın dağlıq hissəsində yaşayan erməni sakinlərin Azərbaycanın daxili həyatına inteqrasiya edilməsi aparılmadı. Əksinə, Ermənistanda revanşist qüvvələr baş qaldırdı və beynəlxalq himayədarları da onları itirilmiş olan ərazilərin geri qaytarılması üçün Azərbaycana qarşı təxribatçı əməllərə təhrik etməyə başladılar.

(ardı 3-cü səhifədə)

Sentyabrın 19–20-də keçirilmiş birgünlük antiterror əməliyyatı nəticəsində Azərbaycan Qarabağdakı qanunsuz separatçı rejimin mövcudluğuna son qoydu və özünün beynəlxalq səviyyədə tanınmış əraziləri üzərində suverenliyini tam bərpa etdi.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

(əvvəlki 1-ci sahifədə)

Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi, bu rəhbərlik tərəfindən Qarabağda yaradılmış xunta rejimi üçtərəfli Bəyanatın imzalanmasından sonra yuxudan və xülyalardan ayıldılar. Onlar bir tərəfdən, Qarabağın dağlıq hissəsində mövcud olan təbii sərvətləri talan edib Ermənistanı daşıyırlar, digər tərəfdən Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti nəzarəti altında olan ərazilərə silah-sursat daşıyırdılar. Ermənistanın hərbi-siyasi dairələri reallıq hissini o dərəcədə itirmişdilər ki, hətta Azərbaycan rəhbərliyinin ciddi etiraz səslərini də qulaq ardına vururdular.

Erməni separatçı quldur dəstələri Rusiyanın müvəqqəti şəkildə bölgədə yerləşdirilmiş sülhəratma kontingentinin gözü qarşısında yeni sənədlər və mühəndis-istehkam xətləri qurur, bölgəyə yeni hərbi qüvvələr və hərbi təchizat daşınmasını davam etdirirdilər. Yəni

ayının 23-də isə Azərbaycanla Ermənistanı quru yolla birləşdirən Laçın yolu üzərində dövlət sərhəd-nəzarət postu qoyuldu. Bununla Azərbaycanın bütün sərhəd xətti respublikanın nəzarəti altına alındı və Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü təmin etmiş oldu.

Lakin erməni millətçi dairələri bundan əl çəkmədilər. Onlar iki respublika arasındakı sərhədin qeyri-ışlək hissələrindən Qarabağ ərazisinə hərbi yüklər daşınmasına dəfələrlə cəhd göstərdilər. Bu cəhdlər hava çəkilişləri vasitəsilə qeydə alındı və onların yolverilməzliyi Qarabağ ərazisində müvəqqəti yerləşdirilmiş sülhməramlı kontingentin rəhbərliyinin nəzarətinə çatdırıldı.

Sakitləşmək bilməyən erməni millətçi-təcavüzkar dairələrinin qanunsuz fəaliyyətinin təhlükəli hal almasının nəticəsi idi ki, 2023-cü il sentyabrın 18-də ermənilərin yol üzərində yerləşdirdiyi minalardan 6 Azərbaycan

19 – 20 sentyabr antiterror əməliyyatı Qarabağda erməni separatizminə son qoydu

açıq şəkildə Azərbaycana qarşı yeni bir hərbi təcavüzə ciddi hazırlıqlar aparılırdı və müşahidəçilər də bunun belə olduğunu inkar etmirdilər.

Bu açıq müharibə hazırlıqlarının və erməni revanşizminin qarşısını almaq üçün Azərbaycan Ordusunun bölmələri 2022-ci il mart ayının 24-25-də Fərrux dağına tam nəzarətə gətirdilər. Bununla Azərbaycan Ordusunun bölmələri bölgədə strateji mövqə üstünlüyünü daha da möhkəmləndirdi, Fərrux dağına ətrafındakı geniş vadi, Cinli, Çullu, Əlimədəli, Mollalar və Əliəğalı kəndlərinin təhlükəsizliyi təmin edildi. Eyni zamanda, Yeddixırmın və Daşbaşı zirvələri, habelə 1050 və 1145 sayılı adsız yüksəkliklər, habelə Pirlər, Xanabad və Əsgəranə qədr olan ərazilər Azərbaycan qüvvələrinin müşahidə nəzarəti altına düşdü.

Lakin erməni hərbi qüvvələri yenə də öz müharibə hazırlıqları və hərbi təxribatlarını davam etdirirdilər. Üçtərəfli Bəyanatın imzalanmasından sonra atəşkəs rejimini davamlı şəkildə pozan erməni hərbi qüvvələri 2022-ci il avqust ayının 3-də daha qanlı bir təxribata əl atdılar. Belə ki, Rusiya Federasiyası sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisində mövcud olan qeyri-qanuni erməni silahı dəstələrinin üzvləri 2020-ci il avqustun 3-də Azərbaycan Ordusunun bölmələrinə qarşı terror-təxribat əməli törətdilər, əsgər Anar Kazimov şəhid oldu.

Azərbaycan Ordusu bölmələrinin bu təxribata cavab olaraq keçirdikləri "Qisas" əməliyyatı nəticəsində Qırxqız yüksəkliyi, həmçinin strateji əhəmiyyət kəsb edən Sarıbəbə yüksəkliyi və bir sıra digər hakimi yüksəkliklər nəzarət altına alındı. Prezident İlham Əliyev Fərrux dağı və Qırxqız-Sarıbəbə yüksəklikləri ətrafında aparılmış döyüşlərin əməliyyat-taktiki əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirib: "Fərrux əməliyyatı, Sarıbəbə-Qırxqız əməliyyatı və digər hərbi əməliyyatlar həm bizim strateji mövqələrimizi böyük dərəcədə yaxşılaşdırmışdır. Eyni zamanda, Ermənistan gündəlik bir mesaj idi ki, biz heç kimə və heç nə dayandıra bilməz, Qarabağ Azərbaycan torpağıdır və burada vəziyyəti biz dikte edirik və siz dərhal silah qüvvələrinizi bizim torpaqlarımızdan çıxarmalısınız".

Baş verənlərdən nəticə çıxarmayan erməni hərbi qüvvələri 2022-ci il sentyabr ayının 12-də daha geniş hərbi təxribata əl atmaqla Azərbaycan Ordusunun Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisindəki bözi mövqələri, sığınacaqları və dayaq məntəqələri müxtəlif çaplı silahlar, o cümlədən minaatanlardan intensiv atəşə tutdular. Nəticədə Azərbaycan bölmələrinin şəxsi heyəti arasında itkilər baş verdi, hərbi infrastrukturaya ziyan dəydi.

Azərbaycan tərəfi bu təxribatı cavabsız buraxmadı. Həyata keçirilən qətiyyətli tədbirlər nəticəsində 2022-ci il sentyabr ayının 12-14-də Azərbaycan-Ermənistan sərhəd xəttində baş verən erməni hərbi təxribatlarının qarşısı uğurla alındı. Ali Baş Komandan İlham Əliyev dedi ki: "Qarabağ bölgəsində bütün vacib olan məntəqələrə yerləşdik. Eyni zamanda, uzun illər ərzində işğal altında qalmış Azərbaycan-Ermənistan sərhədini nəzarətə gətirdik. Sərhəddə mövqələrimizi tədricən yaxşılaşdırdıq və müxtəlif tədbirlər nəticəsində Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin böyük hissəsində ən əlverişli mövqələrə malik olduq".

Azərbaycanın dövlət rəhbərliyi kimi, Azərbaycan xalqı da ermənilərin bu oyunlarına qarşı öz etiraz səsinə qaldırdı, Ermənistanın Qarabağ ərazisində yerləşən erməni hərbi qüvvələrinə silah və sursat gətirilməsinə və Qarabağdakı təbii sərvətlərin talanaraq Ermənistanı daşınmasını etiraz olaraq 2022-ci il dekabrın 12-də Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri, ekologiya fəalları və gənc könüllüləri Şuşa-Laçın yolunda etiraz aksiyasına başladılar. Onlar mülki, tibbi, ictimai daşınmalar istisna olmaqla, digər daşınmaların nəzarət altına alınmasını tələb etdilər. Qanunsuz daşınmaların və keçidin qarşısının alınması üçün 2023-cü il aprel

vətəndaşı öz həyatını itirdi. Əvvəlcə Avtomobil Nəqliyyatı Agentliyində çalışan iki nəfər Azərbaycan vətəndaşı Xocavənd rayonunda, sonra isə Daxili İşlər Nazirliyinin dörd əməkdaşi həmin rayon ərazisində mina qurbanı oldular.

Sentyabr ayının 19-da isə saat 11:45 radələrində Azərbaycan Ordusunun Ağdam rayonu istiqamətində yerləşən mövqələri Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərəfindən minaatanlardan və müxtəlif çaplı atıcı silahlardan atəşə tutuldu. Bu atəş nəticəsində Azərbaycan Ordusunun 2 hərbi qulluqçusu yaralandı.

Bütün bu baş verənlər göstərdi ki, Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi Azərbaycanla qarşı öz iddialarından əl çəkmədiyi kimi, qondarma qurumun qondarma rəhbərliyi də Qarabağın dağlıq hissəsində yaşayan erməni sakinlərinin Azərbaycanla inteqrasiya edilməsi təkliflərinə qəbul etmək istəmirdi.

Vətən müharibəsindən sonra bölgədə cəsarətlənən erməni təxribatçıları Azərbaycanın öz ərazilərində suverenliyini bütövlüklə təmin etmək üçün başqa seçim yolu qoymadı və dövlət rəhbərinin əmrinə əsasən Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisində lokal xarakterli antiterror əməliyyatının (tədbirinin) keçirilməsi qəbul edilmişdi.

Üçtərəfli Bəyanatın müddəalarının təmin olunması, Qarabağ iqtisadi rayonunda törədilən genişmiqyaslı təxribatların qarşısının alınması, Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin tərkibində Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması, onların hərbi infrastrukturunun zərərsizləşdirilməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdın dinc əhali, habelə bərpa-quruculuq işlərinə cəlb olunmuş mülki işçilər və hərbi qulluqçuların təhlükəsizliyinin təmin olunması və Azərbaycan Respublikasının konstitusiyaya qurulmuşun bərpa edilməsi zəruriliyi bölgədə lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin həyata keçirilməsinə yol açdı.

Bu antiterror əməliyyatı 2023-cü il sentyabr ayının 19-da, təxminən saat 13:00-da başladı. Bununla bağlı məlumat yayan Müdafiə Nazirliyi bildirdi ki, həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin ön xətt və dərinlikdə olan mövqələri və uzunmüddətli atəş nöqtələri, eləcə də döyüş vasitələri və hərbi təyinatlı obyektləri yüksək dəqiqlikli silahların tətbiqi ilə sıradan çıxarıldı. O da vurğulanırdı ki, Azərbaycan Ordusu tərəfindən bu əməliyyatın gedişində mülki əhali və infrastruktur obyektləri hədəfə alınmır, yalnız legitim hərbi hədəflər sıradan çıxarılır.

Sənli antiterror əməliyyatı xüsusi olaraq planlaşdırılmış bir əməliyyat idi. Məqsəd də mülki əhaliyə və infrastrukturaya ziyan yetirmədən qarşıya qoyulan hədəflərə nail olmaqdı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev də bu antiterror əməliyyatının mülki əhaliyə ziyan vurmada aparılmasını zəruri sayırdı: "Əməliyyat başlamazdan əvvəl mənim tərəfimdən bütün hərbi birləşmələrimizə bir daha ciddi tapşırıq verilmişdir ki, aparılan antiterror tədbirləri nəticəsində Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni əhalisi zərbaə altına düşməməlidir və mülki əhali qorunmalıdır. Göstəriş verilmişdir ki, mülki infrastrukturda da heç bir zərbaə dəyməməlidir, ancaq hərbi infrastruktur sıradan çıxarılmalıdır".

Mülki əhaliyə və obyektlərə ziyan yetmədən antiterror əməliyyatının aparılması isə Azərbaycanın hərbi rəhbərliyindən xüsusi diqqət və qətiyyət tələb edirdi. 30 il ərzində Ermənistanın hərbi rəhbərliyi Qarabağın dağlıq hissəsinə böyük sayda hərbi qüvvə və texnika yerləşdirmiş və əşalonlaşdırılmış mühəndis-istehkam sistemi yaratmışdı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin də qeyd etdiyi kimi, antiterror əməliyyatının aparıldığı sahə mürəkkəb relyefə malik idi, erməni döyüş mövqələrinin əksə-

riyyəti əlverişli yüksəkliklərdə yerləşmişdi.

Əldə edilən məlumatlar da göstərdirdi ki, erməni hərbi qüvvələri, hətta Vətən müharibəsindən sonra Qarabağın dağlıq hissəsində hərbi imkanlarını xeyli artırmışdılar. Bölli idi ki, antiterror əməliyyatının başlanması ərfəsinə erməni hərbi qüvvələrinin 300-ə yaxın artilleriya və 50-dən artıq minaatan mövqələri var idi. Bunlardan başqa erməni hərbi qüvvələrinin ixtiyarında ondan artıq yer-hava raket sistemi, 6 radiolokasiya stansiyası, 20-dən artıq radioelektron mübarizə vasitəsi və təxminən 30 mobil operator baza stansiyası var idi.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev müəyyənləşdirdiyi döyüş tapşırıqlarının düzgün və vaxtında icra edilməsi üçün dərhal zəruri olan tədbirlərin icrasına başlandı. Bu məqsədlə əvvəldən aparılmış olan işgüzarlıq nəticələri, düşmənin ehtimal olunan mina sahələrindən keçidlinin açılma yerləri, hərəkət istiqamətində düşmənin istifadə etdiyi yollar və onlara birləşmə yerləri döyüş tapşırıqlarına uyğun olaraq yenidən qiymətləndirildi.

Antiterror əməliyyatının başlamasından saat yarım sonra əməliyyatın gedişi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin ilk məlumatı açıqlandı. Bildirildi ki, yalnız legitim hərbi obyektlər və hərbi infrastruktur daqiq silahlarla hədəfə alınır və sıradan çıxarılır. Yaşayış məntəqələri yaxınlığında erməni atəş vasitələrinin yerləşdirilməsinə nəzərə alınaraq ərazidə olan mülki əhaliyə hərbi obyektlərdən konar durmasına və Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinə dəstək verməsinə çağırış edildi.

Yerli əhəlinin nəzərinə o da çatdırıldı ki, qadınlar, uşaqlar, qocalar, habelə fiziki məhdudiyətli şəxslər və xəstələrə lazımi tibbi və digər yardımlar göstəriləcək, onlar işçisi və əzaqla təmin olunacaqdır. Əhəlinin təhlükəli ərazidən təxliyəsinin təmin etmək üçün Laçın yolu üzərində və digər istiqamətlərdə humanitar dəhliz və qəbul məntəqələri yaradılması da Müdafiə Nazirliyi tərəfindən bəyan edildi.

Antiterror əməliyyatının xüsusiyyəti nəzərə alınaraq döyüşlərin və idarəetmənin təşkilində, qoşun növləri və bölmələr arasında qarşılıqlı əlaqələrin yaradılmasında, raket-artilleriya və hərbi-hava qüvvələrinin təbii və Vətən müharibəsinin təcrübəsi yaradıcı şəkildə nəzərə alınması əldə edilən nəticələrin müqayisədə öz təsirini göstərdi. Belə ki, kütləvi atəş zərbələri vaxtında plana uyğun olaraq yerinə yetirildi, ardınca sistemə atəş təsirləri mütəmadi olaraq həyata keçirildi, döyüş əməliyyatı bölgəsində olan bütün hərbi obyektlər, döyüş postları, komanda müşahidə məntəqələri daqiq raket və artilleriya zərbələrinə tutuldu, yaşayış məntəqələrinə, mülki şəxslərə və obyektlərə zərər vurmamaq üçün yüksək dəqiqlikli raket zərbələrinə geniş yer verildi, düşmənin kritik döyüş mövqələrinə raket və artilleriya zərbələri endirməklə Azərbaycan bölmələrinin itkilərinin minimuma endirilməsi təmin edildi.

Eyni zamanda, antiterror əməliyyatının başlanması ilə Azərbaycanın Hərbi Hava Qüvvələri tərəfindən əməliyyat rayonu üzərində hərbi üstünlük, hava məkanının müdafiəsi, hərbi obyektlərin və qoşunların hava hücumlarından ehtibarlı qorunması təmin olundu. Bütün bunlar isə antiterror əməliyyatının uğurlu gedişini təmin etdi. Bölmələr və qüvvələr üçün isə döyüş tapşırıqları konkretləşdirildi, onlar üçün döyüş sektorları müəyyənləşdirildi.

Sentyabrın 19-da aparılan əməliyyat nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin 60-dan çox döyüş mövqeyi Azərbaycan bölmələrinin nəzarətinə keçdi, Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinə məxsus 20-dən artıq hərbi təyinatlı avtomobil, 40-dən artıq artilleriya qurğusu, 30-dən artıq minaatan, 2 ədəd zenit-raket qurğusu, 6-dən artıq "Martira" radioelektron mübarizə stansiyası və digər hərbi təyinatlı vasitələr zərərsizləşdirildi. Xeyli sayda erməni hərbi texnikası və canlı qüvvəsi məhv edildi. Sentyabr ayının 19-da gecə saatlarında Azərbaycan

Respublikasının Müdafiə Nazirliyi antiterror əməliyyatının aparıldığı rayonda yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələrinə silahın yerə qoyulması ilə bağlı çağırış etdi. Bildirildi ki, bu halda antiterror əməliyyatı da dayandırılacaqdır.

Lakin Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi və Qarabağın dağlıq hissəsində yerləşən erməni hərbi qüvvələri bu çağırışı qəbul etmədilər və sentyabrın 20-də səhərdən döyüşlər yenə davam etdirildi. Bu zaman Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinə məxsus minaatan mərmisi ilə dolu 6 ədəd Ural markalı hərbi avtomobil və 4 ədəd minaatan Silahlı Qüvvələrimizin bölmələri tərəfindən qənimət olaraq ələ keçirildi. Əsas döyüşlər isə Papravənd-Sərsəng, Qalayçılar-Heyvalı, Canyataq-Sırxavənd, Gülyataq-Mehmana, Abdal-Harov, Abdal-Yemişan, Yuxarı Veyşəlli-Qarabənd, Qacar-Sos, Qarabulaq-Xaçmas, Siqnaş-Dağdağan, Əliəğalı-Kolataq, Abdal-Xocalı istiqamətlərində aparıldı.

Bu döyüşlərin gedişində Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qarabağın dağlıq hissəsində yerləşən hərbi qüvvələrinə ağır zərbə vuruldu, onların döyüş potensialı məhv edildi. Sentyabrın 20-də güncə saatlarına qədər Ermənistan silahlı qüvvələri birləşmələrinin tərtibləndiyi 90-dan artıq döyüş mövqeyi, eləcə də bir neçə strateji əhəmiyyətli yüksəklik Silahlı Qüvvələrimizin nəzarətinə keçirildi. Eyni zamanda, qarşı tərəfə məxsus 7 ədəd hərbi nəqliyyat vasitəsi, 4 ədəd minaatan, 1 ədəd tank, 2 ədəd piyadadan döyüş maşını və xeyli sayda silah-sursat Azərbaycan bölmələri tərəfindən qənimət olaraq götürüldü.

Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi də sentyabrın 20-də Qarabağın dağlıq ərazisində yerləşdirilmiş erməni hərbi qüvvələrinə ağır zərbə vurulmasını etiraf etmək məcburiyyətində qaldı. Bildirildi ki, bəzi istiqamətlərdə Azərbaycan hərbi qüvvələri "müdafiə ordusunun" döyüş mövqələrinə ələ keçirərkən bir sıra yüksəklikləri və strateji yol qovşaqlarını nəzarət altına ala bildi. Erməni hərbi qüvvələri xeyli sayda itki verməmişdir.

Güncə 13:00 radələrində Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yaradılmış olan xunta rejiminin rəhbərliyi Azərbaycanın şərtlərini qəbul etməyə və silahı yerə qoymağa hazır olduğunu bildirdi. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev bu məsələyə münasibətini belə bildirdi: "Əməliyyatın uğurlu gedişatı, təbii ki, Ermənistan dövlətinə və onun himayəsi altında fəaliyyət göstərən qanunsuz xunta rejimini ciddi təşvişə salmışdır. Ermənistan ordusunun bizim ərazimizdə qanunsuz məskunlaşmış birləşmələri silahları yerə qoymalı, türk-silah olummalı, bizim ərazimizdə tamamilə çıxarılmalıdır və eyni zamanda, bütün silahları və texnikaları təhvil verməlidirlər. Ancaq o təqdirdə Azərbaycan antiterror tədbirlərini dayandıra bilər. Bu gün səhər saatlarında artıq bizə bildirildi ki, bizim şərtlərimiz qəbul edilib".

Lokal antiterror əməliyyatının dayandırılması ilə bağlı Müdafiə Nazirliyi tərəfindən ictimaiyyət üçün açıqlama verildi. Həmin açıqlamada deyildi: "Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi bildirir ki, Qarabağın erməni sakinlərinin nümayəndələrinin Rusiya sülhməramlı kontingenti vasitəsilə müraciətinə nəzərə alaraq 2023-cü il sentyabrın 20-də saat 13:00-da aşağıdakı şərtlər altında lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin dayandırılması barədə razılıq əldə olunmuşdur".

Məlumatın davamında qeyd edilirdi ki, Azərbaycan Respublikasının Qarabağ bölgəsində yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri, qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri silahı yerə qoyur, döyüş mövqələrinə və hərbi postlardan çıxır və tam şəkildə tərkislah olunurlar. Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri Azərbaycan ərazilərini tərk edir, qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri buraxılır.

Erməni tərəfi əvvəlcə antiterror əməliyyatının gedişində 100 nəfər, sonradan isə 200 nəfər canlı itkinin olduğunu bildirdi. Bu rəqəmlər ilkin rəqəmlər idi. Yaralıların sayı isə bu rəqəmlərdə yüksək idi.

Antiterror əməliyyatının dayandırıldığı saatlardan erməni hərbi qüvvələrinin silahların təhvil alınmasına, erməni döyüş mövqələrinin ləğv edilməsinə, silah və sursat anbarlarının nəzarət altına götürülməsinə başlandı. Xeyli sayda silah və susat müsadirə edildi ki, onlardan da bir qismi 2021-ci ildə istehsal olunmuşdu. Yəni 2020-ci il noyabr ayının 10-da razılaşdırılmış üçtərəfli Bəyanatın şərtlərinin əksinə olaraq, Ermənistan rəhbərliyi Qarabağın dağlıq hissəsində olan erməni hərbi qüvvələrinin silahlandırılmasını davam etdirmişdi.

-cü il oktyabrın ayının 2-də, saat 18:00-ə olan məlumata görə, erməni hərbi qüvvələrindən aşağıdakı sayda silah, sursat və hərbi texnika müsadirə edilmişdi: atıcı silahlar – 2608, qumbaraatanlar – 235, top və haubitsalar – 60, minaatanlar – 64, tank əleyhinə silahlar – 58, HHM silahları – 165, zirehli texnika – 31, avtomobil texnikası – 265, qoşqalar – 23, yardımçı texnika – 9, raketlər – 1700, top və haubitsa mərmiləri – 5177, zenit top mərmiləri – 31771, minaatan mərmiləri – 12806, qumbaralar – 5880, əl qumbaraları – 3068, patronlar – 2009970, digər sursatlar – 5778, optik cihazlar – 314, digər cihazlar – 38, fərdi təchizat vasitələri – 1027, müxtəlif silahların qurğuları – 15, digər təchizat vasitələri – 3323.

Bu rəqəmlər ilkin rəqəmlər idi və sonrakı günlərdə də erməni hərbi qüvvələrinə məxsus olan silah və sursatın tapılaraq müsadirə olunması davam etdirildi. Lokal xarakterli antiterror əməliyyatı başa çatandan sonra aşağıdakı yaşayış məntəqələri qondarma xunta rejiminin nəzarətindən azad edildi: Qırmızı Bazar qəsəbəsi (Xocavənd), Şuşakənd kəndi (Xocalı), Xəlfoli kəndi (Şuşa), Türşü qəsəbəsi (Şuşa), Daşqın kəndi (Xocalı), Heyvalı kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Canyataq kəndi (Ağdərə-Törtər), Təpəkənd kəndi (Ağdərə-Törtər), Dağyurd kəndi (Xocalı), Qızıloba kəndi (Xocalı), Çərəkdər kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Qozlukörpü kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Qozlu kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Yuxarı Quşçular kəndi (Şuşa), Zərdəxəç kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Həsəniz kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Qızıllıqaya kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Yuxarı Oratağ kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Xanqatla kəndi (Ağdərə-Kəlbəcər), Xaçmaq kəndi (Xocalı), Karkicəhan qəsəbəsi (Xankəndi).

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Azərbaycan Ordusunun yeni bir tarixi uğuru ilə sona çatan lokal xarakterli antiterror əməliyyatının nəticələrini belə dəyərləndirdi: "Sentyabr ayında keçirilmiş antiterror əməliyyatı cəmi bir gün, ondan da az çəkdi. Azərbaycan Ordusu peşəkərlik və qəhrəmanlıq göstərərək, bütün strateji yerlərə çıxaraq, qısa müddət ərzində o əməliyyatın taleyini həl eddi və düşmənin ordusu təslim olmağa məcbur oldu. Nəinki təslim oldu, hətta 30 il bundan əvvəl bizim torpağımızda yaratdıqları qondarma rejimə də xitam verildi, o rejim də sığıtıldı, halbuki bu, qanunsuz rejim idi. Beləliklə, biz tarixi ədaləti bərpa etdik. 20 sentyabr 2023-cü il bizim tariximizdə qalacaq, necə ki, 8 Noyabr. Bu il aprelin 23-də biz Laçın istiqamətində Azərbaycan-Ermənistan sərhədini nəzarətə alaraq ərazi bütövlüyümüzü tam bərpa etdik və sentyabrın 20-də dövlət suverenliyini tam bərpa etdik. Bununla separatçıların kitabı bağlandı. Artıq Azərbaycanda separatçılığa yer olmayacaq. Azərbaycan dövləti bu gün bütün əraziyə nəzarət edir".

Beləliklə, dünya hərbi tarixində Azərbaycan Ordusu daha bir bir nadir əməliyyat həyata keçirdi. Bir sutkadan da az davam edən bu əməliyyat nəticəsində bölgədəki mülki əhaliyə və obyektlərə ziyan vurulmadan erməni hərbi qüvvələri məhv edildi və Azərbaycanın bütün ərazilərində respublikanın suverenliyi təmin edildi.

Mehman SÜLEYMANOV,
Milli Müdafiə Universiteti
Hərbi Elmi Tədqiqat İnstitutunun
professoru